

Міністерство культури та інформаційної політики України
Закарпатська академія мистецтв
Факультет дизайну та декоративно-прикладного мистецтва
Кафедра дизайну, Графічний дизайн

СИЛЛАБУС
ДИСЦИПЛІНИ «ШРИФТИ І ТИПОГРАФІКА»
II ДІ, III ХК, III Графіка, III Реставрація

Укладач: Пономаренко Надія Степанівна

Назва курсу	Шрифти і типографіка, II ДІ, III ХК, III Графіка, III Реставрація
Про файл викладача	Пономаренко Надія Степанівна
Конт. телефон	0503729275
E-mail:	anonimans@gmail.com
Сторінка курсу в SMS UCSU	
Консультації	Консультації: 1,5 години по четвергах з 13.00 – 14.00

Коротка анотація курсу:

Серед основних завдань курсу є:

1. Ознайомити студентів з дисципліною, яка не є для них фаховим предметом, але дає необхідні знання про шрифт та типографіку, розвиває навички роботи з шрифтом як із самодостатньою графічною формою, що може їм знадобитися як для розвитку інтелекту, так і у випадках роботи над курсовими проектами з фаху чи можливих прикладних завданнях у майбутньому.
2. Виконати завдання, пов'язані з асоціативними шрифтовими композиціями. Навчитись правильно застосовувати принцип ієрархії у композиціях, що поєднують зображення та шрифтову інформаційну частину. Від виконання завдань з окремою групою знаків студенти переходять до компонування цілісних фраз та виконання нескладних прикладних об'єктів графічного дизайну, таких як афіша, плакат, листівки, запрошення тощо. Усі роботи виконуються в графічних редакторах CorelDRAW, Photoshop, PowerPoint.
3. Підготувати видруки курсової роботи (формат А3).
4. Формат курсу: Очний
5. Результат навчання:

Отримати знання про такий важливий комунікативний засіб, як шрифт та навчитись грамотно застосовувати їх у власних проектах. В процесі виконання поставлених завдань навчитись створювати шрифтові асоціативні образи та спробувати застосувати їх у практичних завданнях (шрифтові афіші, листівки, запрошення тощо).

Виконати завдання курсових робіт. Сформувані завдання в один документ у формі презентації. Підготувати видруки для перегляду.

6. Обсяг курсу

Вид заняття	Загальна кількість годин 90
лекції	4
Семінарські заняття/практичні	58
Самостійна робота	28

6. Ознаки курсу:

Рік викладання	семестр	спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний/вибірковий
2020-2021	3-4, 5-6	ДІ, ХК, Графіка, Реставрація	II, III	нормативний

7. **Пререквізити** - курс пов'язаний з предметами: Основи композиції, Проектування, Профмайстерність, Комп'ютерна графіка.
8. **Технічне й програмне забезпечення /обладнання:** Студент виконує проектні роботи – графічні подачі (ручні та комп'ютерні), які потребують знань роботи з графічними

техніками, вмінням працювати у комп'ютерних програмах Correl DRAW, Photoshop, PowerPoint. Студент повинен пройти техніку безпеки з роботи на комп'ютері.

9. Схема курсу

1 семестр

Тижд/ дата/ год	Тема, план, короткі тези	Форма діяльності (заняття) Лекції, самостійна, групова робота Формат	Матеріали	Література Ресурси в інтернеті	Завдання год	Вага Оцінки	Термін виконання
1 17.09 2020	Тема 1. Типографіка. Вправи	Лекція Практична робота в аудиторії	Ознайомлення з видами і групами шрифтів, фаховими термінами	Українські ресурси про типографіку та каліграфію www.2d.lviv.ua/ukrajinski-resursy-pro-typohrafiku-ta-kalihrafiyu/	2		
2 24.09 2020	Тема 2. Словообраз	Практична робота в аудиторії	Створити 6 шрифтових композицій. Засобами типографіки, розкрити зміст		2		
3 1.10 2020	Тема 3. Слово-образ з включенням графіки	Практична робота в аудиторії	Створити 6 композицій засобами типографіки, включити графічні елементи, які нагадують значення слова і літеру, замість якої вони вставлені		2		
4 8.10 2020	Тема 4. Акциденція	Практична робота в аудиторії	Створити 4 шрифтові композиції з власних акцидентних літер, утворених стилізованим зображенням самого означуваного слова		2		

5 15.10 2020	Тема 5. Слово-асоціація	Практична робота в аудиторії	Створити 4 композиції колажем. Кожна літера зображає предмет, що силуетом нагадує потрібну літеру і водночас своїм значенням розкриває загальну тему		2		
6 22.10 2020	Тема 6. Форма і контрформа	Практична робота в аудиторії	Створити 4 графічні композиції з літер власного імені та прізвища. Врівноважити плями форми й контрформи		2		
7 29.10 2020	Форма і контрформа	Практична робота в аудиторії	Продовження роботи над формою-контрформою		2		
8 5.11 2020	Тема 7 Монограма	Практична робота в аудиторії	Створити 6 монограм, використовуючи емоційне забарвлення літер. Чорно-білий варіант при потребі збагатити 2-3 кольорами		2		
9 10.11 2020	Тема 8. Типограма	Практична робота в аудиторії	Створити 3 асоціативні композиції (автопортрет, портрет сокурсника/ці)		2		
10 12.11 2020	Типограма	Практична робота в аудиторії	Продовження роботи над типограмами		2		
11 19.11 2020	Тема 9. Портрет	Практична робота в аудиторії	Створити 2 портрети засобами шрифту		2		

12 26.11 2020	Тема 10. «Афоризм»	Практична робота в аудиторії	Створити 2 образні компо- зиції засобами типографіки. При потребі з метою вираз- ності включити необхідні гра- фічні елементи, колір, принцип «форми- контрформи»		2		
13 3.12 2020	«Афоризм»	Практична робота в аудиторії	Продовження роботи над шрифтовими композиціями		2		
14 10.12 2020	Тема 11. Презентація	Практична робота в аудиторії	Підготовка матеріалу у програмі Power Point		2		

2 семестр

Тижд/ дата/ год	Тема, план, короткі тези	Форма діяльності (заняття) Лекції, самостійна, групова робота Формат	Матеріали	Література Ресурси в інтернеті	Завдання год	Вага Оцінки	Термін виконання
1 28.01 2021	Тема 1. Акцидентний шрифт	Лекція Практична робота в аудиторії	Ознайомлення з прикладями, вибір теми	Майстерня дизайну професора Віталія Шості	2		
2 4.02 2021	Тема 2. Збір фотоматеріалу для акцидент- ного шрифту від А до Я. Предмети в середовищі	Практична робота в аудиторії	Збір матеріалу	finding letters in nature	2		
3 11.02 2021	Аналіз, систематизація зібраних фотографій	Практична робота в аудиторії	Збір матеріалу		2		

4 18.02 2021	Опрацювання фотоматеріалу	Практична робота в аудиторії	Збір матеріалу		2		
5 25.02 2021	Тема 3. На основі фотографій розробити шрифт. Ескізування	Практична робота в аудиторії	Аналіз зібраного матеріалу, виявлення формальних закономірностей літер майбутнього шрифту		2		
6 4.03 2021	Ескізування	Практична робота в аудиторії	Робота над шрифтом		2		
7 11.03 2021	Ескізування	Практична робота в аудиторії	Робота над шрифтом		2		
8 18.03 2021	Ескізування	Практична робота в аудиторії	Робота над шрифтом		2		
9 25.03 2021	Порівняння, відбір варіантів	Практична робота в аудиторії	Робота над шрифтом		2		
10 1.04 2021	Затвердження остаточного варіанту шрифту	Практична робота в аудиторії	Робота над шрифтом		2		
11 8.04 2021	Назва шрифту, варіанти композицій	Практична робота в аудиторії	Компонування назви у кількох варіантах		2		
12 15.04 2021	Тема 4. Застосування акцидентного шрифту на практиці згідно спеціальності	Практична робота в аудиторії	Пояснення теми на прикладах		2		
13 22.04 2021	А) образна композиція – цитата, афоризм (можна включати зображення, колір)	Практична робота в аудиторії	Створити образну емоційну композицію, пов'язану темою з шрифтом		2		
14 29.04 2021	Афоризм	Практична робота в аудиторії	Продовження роботи на д композицією афоризму		2		
15 6.05 2021	В) шрифтовий плакат згідно теми шрифту	Практична робота в аудиторії	Створити плакат, використовуючи при потребі абстрактні елементи, колір		2		

16 13.05 2021	Шрифтовий плакат	Практична робота в аудиторії	Продовження роботи над плакатом		2		
17 20.05 2021	Тема 5. Презентація	Практична робота в аудиторії	Виконання презентації в PowerPoint		2		
18 27.05 2021	Підготовка матеріалу до видруків	Експозиція, іспит-перегляд			2		

10. Критерії оцінювання: поточний контроль з дисципліни – це оцінювання навчальних досягнень студента протягом навчального семестру за національною стобальною шкалою усіх видів роботи. Поточний контроль відображає навчальні досягнення студента в освоєнні програмного матеріалу дисципліни; спрямований на необхідне коригування самостійної роботи студента. Поточний контроль здійснюється викладачами у вигляді проміжкові переглядів виконаних робіт та підсумкового контролю (екзамену) в кінці семестру.

Викладач розробляє чіткі критерії оцінювання всіх видів навчальної роботи у комплексному контролі знань, знайомить студентів з ними на початку кожного Змістового модуля.

Структура проведення семестрового контролю доводиться до відома студентів на першому занятті. Оскільки підсумковий контроль проводиться у формі заліку-перегляду та іспиту-перегляду при визначенні якості застосовуються критерії оцінювання. При встановленні критеріїв враховано: креативність ідеї, композиційне komponування кожного аркуша, чистота і точність виконання, етапи проведення роботи.

Основними критеріями оцінювання знань є:

- повнота розкриття питань;
- логіка викладання, культура мови;
- емоційність та переконаність;
- вміння працювати з літературою;
- індивідуальність образно-змістового наповнення проекту;
- якість технічного виконання проекту, поетапність роботи – від ідейного задуму до завершення проекту;
- опанування як ручних так і сучасних технологічних засобів;
- вміння працювати з комп'ютерно-програмним забезпеченням.

Критерії підсумкового оцінювання знань студента:

- 90-100 балів, А відмінно – за глибокі знання навчального матеріалу, що міститься в рекомендованих літературних джерелах; вміння аналізувати явами, які вивчаються, чітко і лаконічно; логічно і послідовно відповідати на поставлені запитання; вміння застосовувати теоретичні відомості під час виконання тестових завдань;

- 82-89 балів, В добре – за ґрунтовні знання навчального матеріалу; аргументовані відповіді на поставлені запитання; вміння застосовувати теоретичні відомості під час виконання тестових завдань;
- 74-81 балів, С добре – за добрі знання навчального матеріалу; аргументовані відповіді на поставлені запитання, які, однак, містять певні неточності;
- 68-73 бали, D задовільно – за посередні знання навчального матеріалу, мало аргументовані відповіді;
- 64-67 балів, D задовільно – мало аргументовані відповіді, слабке застосування теоретичних відомостей під час виконання тестових завдань;
- 60-63 бали, E – за незнання значної частини навчального матеріалу, невміння застосовувати теоретичні відомості під час виконання тестових завдань;
- 00-59 балів F, незадовільно – за незнання навчального матеріалу, істотні помилки у відповідях на запитання; невміння орієнтуватися під час виконання тестових завдань; незнання основних фундаментальних положень.

11. Рекомендована література

1. Білецький П. О. Георгій Нарбут. – К.: Мистецтво, 1983
2. Кафедра графічного дизайну ХДАДМ. Презентаційне видання до 50-річчя харківської школи графічного дизайну (1962-2012). – Харків, ХДАДМ, 2012
3. Квентин Ньюарк. Что такое графический дизайн. Руководство по дизайну. – М.: Астрель, 2005
4. Лакшми Бхаскаран. Дизайн и время. – М.: Арт-Родник, 2006
5. Лесняк Владимир. Графический дизайн. Основы профессии. – К.: Биос Дизайн Букс, 2009
6. Лесняк Володимир. Відтворення шрифтової спадщини: 40 оригінальних шрифтів. – К.: ArtHuss, 2020
7. Пономаренко Н. С. Пропедевтичний курс до дисципліни «Проектування». – Ужгород: Гражда, 2007
8. Сбітнева Н. Ф. Історія графічного дизайну. – Харків: ХДАДМ, 2014
8. Стивен Геллер, Сеймур Кваст. Графічні стилі. Від вікторіанців до хіпстерів. – К.: ArtHuss, 2019

10. Рудер Еміль. Типографіка. - М.: Книга, 1982.

11. Українська абетка. Малюнки Георгія Нарбути. – Харків: Видавець Олександр Савчук, 2020

11. Інформаційні ресурси

Графический Дизайн: Типографика
<https://www.youtube.com/watch?v=Bq76TtKO-s>

Графический дизайн: Макет и Композиция
<https://www.youtube.com/watch?v=-jKiS01Zmgo>

Графический дизайн: Основы
<https://www.youtube.com/watch?v=RRSLq7ASdbM>

Азы типографики: нескучно о шрифтах
https://netpeak.net/ru/blog/about_fonts_and_typography/

Лекция Алексея Ромашина. ШРИФТ И ТИПОГРАФИКА В ГРАФИЧЕСКОМ ДИЗАЙНЕ
<https://www.youtube.com/watch?v=OUREwf-Lu-s>

Каліграфія, лєтєрїнг і тїпографїка: лїтерне мїстєцтєва
<http://poradumo.com.ua/288099-k-220/>

Українські ресурси про тїпографїку та калїграфїю
<http://www.2d.lviv.ua/ukrajinski-resursy-pro-typohrafiku-ta-kalihrafiyu/>

finding letters in nature
https://www.google.com.ua/search?client=opera&hs=9Rj&biw=1880&bih=1063&tbm=isch&sa=1&ei=hStmWo6mCsfawQK64pu4Bw&q=finding%20letters%20in%20nature&oq=finding%20letters%20&gs_l=psy-ab.1.3.0i19k114j0i30i19k112j0i8i30i19k114.17204.28144.0.32963.37.17.15.5.6.0.146.1960.0j15.16.0...0...1c.1.64.psy-ab..1.35.2085.0.0j0i67k1j0i30k1.122.BeWsdJSpmrE&fbclid=IwAR0IztPbeyA17qvlluwe8gTG1vVvL39COW_uad0XOdVYHzTiuYU_mb1hFE

finding letters in objects
https://www.google.com.ua/search?client=opera&hs=hSj&biw=1880&bih=1063&tbm=isch&sa=1&ei=pytmWqKtEYKiwALgkb6oBw&q=finding%20letters%20in%20objects&oq=finding%20letters%20in%20ob&gs_l=psy-ab.1.0.0i19k1j0i8i30i19k1.39538.41091.0.42021.2.2.0.0.0.144.276.0j2.2.0....0...1c.1.64.psy-ab..0.2.275....0.WhDmp8T0n3o&fbclid=IwAR2oYFH1yREvULwFOFnsXuHsQJKGULLhRFVqdVIf_TA8VHaNKYQ7pUTyH0

finding letters in architecture
https://www.google.com.ua/search?client=opera&hs=f93&biw=1880&bih=1063&tbm=isch&sa=1&ei=DixmWqGuAcvDwQK-xY7gCw&q=finding%20letters%20in%20architecture&oq=finding%20letters%20in%20architecture&gs_l=psy-ab.3...19678.30018.0.30289.16.15.1.0.0.0.142.1680.0j13.13.0....0...1c.1.64.psy-

ab..2.1.136...0i19k1j0i30i19k1.0.gttcL1kcPZ4&fbclid=IwAR2t7gRwZV-
Vj6dThTGSnjSdhvfsCchjeLk4bLAW1nWqDz aUGIf97OA5ko

Принципи типографіки. Навчальний посібник з типографіки
<https://issuu.com/annpassword/docs/>

Майстерня дизайну професора Віталія Шості
<https://www.facebook.com/designmajsternya/>